

Άνοιγμα του «Μουσείου της Ανασκαφής» στο Μουσείο Ακρόπολης

Με μεγάλη χαρά πραγματοποιήθηκαν χθες (25 Ιουνίου 2024) στο Μουσείο Ακρόπολης, τα επίσημα εγκαίνια του «**Μουσείου της Ανασκαφής**» από την Α.Ε. την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου. Στις νότιες παρυφές του χώρου της ανασκαφής του Μουσείου έχει δημιουργηθεί ένα πρωτοποριακό περιβάλλον που στεγάζει 1.150 αντικείμενα, από τα χιλιάδες που άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι που έζησαν εδώ για περισσότερο από 4.500 χρόνια.

Το «Μουσείο της Ανασκαφής» είναι ανοιχτό για το κοινό από **σήμερα 26 Ιουνίου 2024**.

Η υλοποίηση του «Μουσείου της Ανασκαφής» πραγματοποιήθηκε με τη στήριξη της **ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**.

Ευχαριστούμε επίσης τους χορηγούς επικοινωνίας μας, την ΕΡΤ, το ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, το ΚΟΣΜΟΣ 93.6, τα κανάλια STAR και ALPHA, τον ΔΙΕΘΝΗ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΑΘΗΝΩΝ, την INTERBUS και τη ΣΤΑΣΥ.

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ,
ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡ. ΣΤΑΜΠΟΛΙΔΗ**

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

“Το Μουσείο της ανασκαφής” ή “το Μουσείο κάτω από το Μουσείο”

Κυρία Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Γνωρίζοντας το πυκνό πρόγραμμά σας θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για την αποψινή παρουσία σας εδώ. Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω με δύο στοιχεία που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τα σημερινά εγκαίνια του Μουσείου της Ανασκαφής, δηλαδή με τη γειτονιά και την πόλη της αρχαίας Αθήνας.

Θα σταματήσω σε τρεις, από τους πολλούς ορισμούς, για το τί συνιστά μια πόλη:

1ος ορισμός: Σοφοκλέους, Αντιγόνη(737-739) Διάλογος Αίμονα και Κρέοντα

Αίμων: “Δεν λέγεται πόλη αυτή που ανήκει σε έναν άνδρα”

Κρέων: “Θεωρείται ότι η πόλη ανήκει σε εκείνον που κρατά την εξουσία”

Αίμων: “Θα ήσουν θαυμάσια μονάρχης στην έρημο”

Επομένως, η πόλη είναι το σύνολο των πολιτών, ο δήμος, η πόλη-δημοκρατία. Η πόλη είναι οι άνθρωποι.

2ος ορισμός: Θουκυδίδης, Ιστορία2.15

Ο ιστορικός αναφέρεται στην πόλη της Αθήνας (μεταφράζω το σχετικό χωρίο).

“Για την παλιά κατοίκησή της μέχρι σήμερα [εννοεί στον 5ο αι. π.Χ.] και η ακρόπολις από τους Αθηναίους καλείται πόλις. Άρα πόλη είναι ο δομημένος, οκατοικημένος, οχυρωμένος ή μη, χώρος.”

3ος ορισμός ποιητικός:

Κωνσταντίνος Καβάφης: “Η πόλις θα σ’ ακολουθεί / Στους δρόμους θα γυρνάς τους ίδιους / Και στις γειτονιές τες ίδιες θα γερνάς...”

Μια γειτονιά αυτής της πόλης, της Αθήνας, είναι κι αυτή στην οποία βρισκόμαστε όλοι απόψε εδώ, να ψηλαφήσουμε, σαν τον “βασιλιά της Ασίνης”, την αφή των ανθρώπων πάνω στις πέτρες, σε ερείπια ζωής που μετρά σε βάθος τεσσερισήμισι χιλιάδες (4.500) χρόνια.

Στα επάλληλα στρώματα κατοίκησής της να διαβάσουμε -ο καθένας με το μέτρο και τον τρόπο του- αυτά που οι αρχαιολόγοι, ως άλλοι χειρουργοί, έφεραν στο φως από το σώμα της γης κι απ’ το βάθος του χρόνου.

Για να παραλλάξω αισιόδοξα του στίχους τους Μ. Αναγνωστάκη: να ζωντανέψω τους ίσκιους των σπιτιών και να περπατήσω πάνω σε δρόμους παλιούς, σε μια πόλη που δεν είναι νεκρή αλλά την ανασυνθέτει κανείς στη φαντασία του, μέσα από τα υλικά της κατάλοιπα, αντικείμενα και σπαράγματα έργων: αγάλματα, ανάγλυφα, αγγεία, τερακότες, νομίσματα, κοσμήματα και παιχνίδια: από πηλό, πέτρα και μάρμαρο, γυαλί κι ελεφαντόδοντο, χαλκό και ασήμι...

1150 (χίλια εκατόν πενήντα) αντικείμενα σε μια προθήκη μήκους 35 μέτρων που μοιάζει με φωτεινή ρωγμή του χρόνου, σαν σχισμή στον χώρο και σαν τελευταίο στρώμα πάνω στα αρχαιολογικά στρώματα της ανασκαφής, που βλέπετε γύρω σας.

Κατόπιν συνεχίζεται με μια προθήκη, η οποία φιλοξενεί μνήμες από την καταστροφή της Αθήνας από τον Σύλλα το 86 π.Χ.

Το πέρας του Μουσείου της ανασκαφής ορίζεται από μια περικλειστη αίθουσα με αγάλματα και ανάγλυφα θεών και ανθρώπων: Αθηνές, Αρτέμιδες, Κυβέλες, Αφροδίτες και Ασκληπιούς, θεούς κοντά στους Αθηναίους και στις επικλήσεις τους για την προστασία της πόλης, για την ανάπτυξη των παιδιών τους, για τον έρωτα και τη γιατρεία του ανθρώπινου πόνου αλλά και πορτραίτα οικείων σε μάς φιλοσόφων, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη... ακόμα και της αυτοκράτειρας Ευδοκίας.

Όλα αυτά, ανάμεσα σε άλλα πολλά, μοιρασμένα διδακτικά, 'μιλούν' εύγλωττα για τις δραστηριότητες των ανθρώπων: ανδρών, γυναικών και παιδιών, για την υγεία και την υγιεινή, την εργασία, το εμπόριο, τις συναλλαγές, την οικονομία, τις δοξασίες και τις πίστεις τους, τις πνευματικές τους αναζητήσεις.

Έργα διαφορετικά από την αρχιτεκτονική τελειότητα των μνημείων του Ιερού Βράχου και την παράδοση της ψυχής στην αισθητική εμποπτεία των εκθεμάτων του Μουσείου Ακρόπολης, το Μουσείο της ανασκαφής, «το Μουσείο κάτω από το Μουσείο» αναδεικνύει και αναφέρεται σε πράγματα καθημερινά, που βρίσκονται κοντά και αγγίζουν την ανθρώπινη ύπαρξη, που συγκινούν!

Είναι τα καθημερινά αντικείμενα αυτών, ή κάποιων από τους ανθρώπους, κυρίως πολίτες της Αθήνας αλλά και μέτοικους και δούλους και ξένους, που πέρασαν από αυτήν εδώ τη γειτονιά, όπως και από άλλες γειτονιές της αρχαίας πόλης: του Κολλυτού, του Κεραμεικού, της αρχαίας Αγοράς, της γειτονιάς των ιερών του Ιλισσού και της Αγροτέρας Αρτέμιδος και όλες τις άλλες γειτονιές των δήμων της Αττικής• αυτών ή κάποιων από αυτούς, που δημιούργησαν τα μεγάλα έργα, τα μνημεία της ίδιας της Ακρόπολης και του Παρθενώνα και αυτών που στη συνέχεια τα διατήρησαν, όσον ο χρόνος και η ιστορία επέτρεψαν.

Το Μουσείο της ανασκαφής αποτελεί ένα ακόμα επιχείρημα γιατί τα αρχιτεκτονικά γλυπτά του Παρθενώνα πρέπει να επιστρέψουν και να επανενωθούν με τα αδέρφια τους στο Μουσείο Ακρόπολης: Για να μπορεί ο επισκέπτης να έχει τον μοναδικό τρόπο να τα δει και να τα προσεγγίσει με βιωματικό τρόπο.

Στη στήριξη της Τράπεζας της Ελλάδος, σε σάς κύριε Διοικητά, κύριε Στουρνάρα και στους συνεργάτες σας το μεγάλο μας ευχαριστώ.

Ευχαριστώντας το Υπουργείο Πολιτισμού, όλες τις Διευθύνσεις, τα Τμήματα και τους εργαζόμενους του Μουσείου μας και κυρίως όσους εργάστηκαν στενότερα για την ολοκλήρωση αυτού του έργου, καλώ την Προϊσταμένη Συλλογών και Εκθέσεων να λάβει τον λόγο.

ΟΜΙΛΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ & ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ, κυρίας Σταματίας Ελευθεράτου

Κυρία Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Η σημερινή ημέρα είναι ξεχωριστή, ιδιαίτερα για όσους από εμάς συνδέσαμε το ταξίδι μας στον κόσμο της αρχαιολογίας με την ανασκαφή του οικοπέδου Μακρυγιάννη. Όπως συνήθιζε να λέει ο Δημήτρης Παντερμαλής - η απουσία του οποίου απόψε είναι παραπάνω από αισθητή - η ανασκαφή είναι κομμάτι του Μουσείου Ακρόπολης και η μόνιμη έκθεση των ευρημάτων της, η επισφράγιση του εκθεσιακού του προγράμματος.

Σήμερα, η έκθεση γίνεται πραγματικότητα. 1.150 αντικείμενα - από τα χιλιάδες που αποκάλυψε η ανασκαφή του οικοπέδου - συνδιαλέγονται με τα ερείπια της αρχαίας γειτονιάς, φωτίζουν πτυχές της ιστορίας του τόπου, υποβάλλουν συνειρμούς και συναισθήματα, κεντρίζουν τη σκέψη, τη μνήμη και τη φαντασία του επισκέπτη.

Στόχος μας εξαρχής ήταν μία έκθεση λιτή και καθαρή, εύκολα αναγνώσιμη από το ποικιλόμορφο κοινό του Μουσείου. Ο σχεδιασμός της αξιοποίησε άριστα τις ιδιαιτερότητες του χώρου και δημιούργησε ένα μη συμβατικό, αλλά συμβατό με το ύψος του Μουσείου, εκθεσιακό περιβάλλον. Χρώματα, υφές και υλικά συνεργάζονται για να αναδείξουν τα αντικείμενα που άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι που έζησαν εδώ από την τέταρτη χιλιετία π.Χ. έως και τον 12ο αι. μ.Χ.

Ο πλούτος και η ποικιλία των εκθεμάτων υπενθυμίζουν ότι η γειτονιά υπήρξε ένας ζωντανός οργανισμός με κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές και πνευματικές λειτουργίες. Για περισσότερο από 4.500 χρόνια Αθηναίοι και ξένοι, ελεύθεροι πολίτες, μέτοικοι και δούλοι, αξιωματούχοι, έμποροι και βιοτέχνες, γεωργοί και γαιοκτήμονες, άνθρωποι διαφορετικών εθνικών προελεύσεων και θρησκευτικών αντιλήψεων, γεννιόνταν, ζούσαν και δημιουργούσαν εδώ.

Τη ζωή αυτή, με τις ποικίλες εκδηλώσεις της, προσπαθήσαμε να αφουγκραστούμε στην έκθεση. Στα 34 μέτρα της ολόφωτης προθήκης-σχισμής ξεδιπλώνονται διαδοχικά, σαν πλάνα κινηματογραφικής ταινίας, όψεις της καθημερινότητας των κατοίκων της γειτονιάς. Η οργάνωση του νοικοκυριού, οι δραστηριότητες ανδρών, γυναικών και παιδιών, η εργασία, το εμπόριο και οι συναλλαγές είναι μερικές μόνο από αυτές.

Στη μεγάλη ολοτοίχια βιτρίνα, η κατακερματισμένη οικοσκευή που ανασύρθηκε από τη δεξαμενή ενός σπιτιού, σηματοδοτεί την καταστροφή της Αθήνας από τα στρατεύματα του Σύλλα το 86 π.Χ., και ταυτόχρονα δίνει μία πανοραμική εικόνα του μη φθαρτού εξοπλισμού μίας κατοικίας της εποχής.

Στην περικλειστη αίθουσα που σχηματίζεται στο βάθος, οι ενότητες συνδέονται περισσότερο με την πνευματική ζωή των κατοίκων, την πίστη και τις δοξασίες τους, τις φιλοσοφικές και θρησκευτικές αναζητήσεις τους. Σε μία ασυνήθιστη πτυχωτή κατασκευή που παραπέμπει στο ανάγλυφο της ανασκαφής, προβάλλεται η φύση θεοτήτων του ελληνικού πανθέου, η μεγάλη δημοτικότητα που γνώρισαν ορισμένες από αυτές, οι λατρευτικές, αποτροπαϊκές και μαγικές πρακτικές των κατοίκων, η στροφή στις παρήγορες ανατολικές μυστηριακές λατρείες, και τέλος το αργό πέρασμα στον χριστιανισμό.

Οι μορφές των δύο μεγάλων φιλοσόφων Πλάτωνα και Αριστοτέλη, καθώς και το πορτρέτο της αυτοκράτειρας Ευδοκίας, υπογραμμίζουν την πνευματική και αισθητική καλλιέργεια, την οικονομική επιφάνεια και την πολιτική επιρροή των ενοίκων των πολυτελών ρωμαϊκών σπιτιών και των εντυπωσιακών επαύλεων της ύστερης αρχαιότητας. Οι κρυστάλλινοι τοίχοι της αίθουσας, με τη διαφάνεια και τις αντανακλάσεις τους, συνθέτουν ένα σκηνικό όπου εκθέματα και σπαράγματα κτηρίων αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Η δημιουργία μίας έκθεσης με μόνιμο χαρακτήρα σε συνθήκες ημιυπαίθριου χώρου, όπου η θερμοκρασία και η υγρασία φτάνουν κάποτε σε ακραίες τιμές, ήταν ένα στοίχημα που έπρεπε να κερδηθεί. Και κερδήθηκε. Πολύπλοκες μηχανολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις εξασφαλίζουν θερμική σταθερότητα και εγγυώνται τη διατήρηση και των πιο ευαίσθητων εκθεμάτων, πιστοποιημένα υλικά προσφέρουν πλήρη στεγανότητα και εκμηδενίζουν την εκπομπή επιβλαβών ρύπων και προηγμένα συστήματα ασφαλείας προστατεύουν έναντι κακόβουλων ενεργειών.

Το ερμηνευτικό και εποπτικό υλικό είναι λιτό ως προς τη μορφή, αλλά πλούσιο ως προς το περιεχόμενο. Εισαγωγικά κείμενα και λεζάντες παρέχουν πληροφορίες, σχέδια και αναπαραστάσεις αποδίδουν λεπτομέρειες, επεξηγούν ή συμπληρώνουν στοιχεία, ενώ φιγούρες σαν σκιές στη ράχη προθηκών εικονογραφούν δραστηριότητες, συνδέουν τα εκθέματα με αυτές και εισάγουν το ανθρώπινο στοιχείο.

Τα αναλυτικά λήμματα των 1.150 αντικειμένων προετοιμάζονται τεχνικά ώστε να αναρτηθούν, μέχρι τον Σεπτέμβριο, στην ιστοσελίδα του Μουσείου, εμπλουτίζοντας την υπάρχουσα ψηφιακή συλλογή. Πρωτοπόρο στον τομέα αυτό, το Μουσείο Ακρόπολης είναι το μόνο στην Ελλάδα που έχει καταστήσει το σύνολο των εκθεμάτων του ανοιχτό και προσβάσιμο στην παγκόσμια κοινότητα.

Την ίδια περίοδο θα τεθεί σε λειτουργία η εφαρμογή image recognition, όπου ο επισκέπτης θα μπορεί μέσω του κινητού του να έχει πρόσβαση σε αναλυτικές πληροφορίες για κάθε έκθεμα της ανασκαφής, σε 28 γλώσσες. Προς το παρόν, το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων θα προσφέρει προγραμματισμένες περιηγήσεις από το Σάββατο 06 Ιουλίου και κάθε Σάββατο.

Πίσω από κάθε έργο κρύβεται ο άνθρωπος και σε αυτή την έκθεση συνέβαλλαν πολλοί. Ο χρόνος δεν μου επιτρέπει να αναφερθώ σε όλους, όμως δεν μπορώ να μη σταθώ στους στενούς συνεργάτες μου, που με τη γνώση, την πείρα και τον επαγγελματισμό τους καθόρισαν το αποτέλεσμα.

Είναι οι αρχαιολόγοι του Τμήματος Συλλογών Ειρήνη Καρρά και Ιωάννα Μπουγάτσου, που σήκωσαν το μεγαλύτερο βάρος, ο Ραφαέλ Ζακόμπ και βέβαια η Αγγελική Κουβέλη, Προϊσταμένη του Τμήματος. Είναι ακόμη ο ζωγράφος Αλέξανδρος Νίκας, στον οποίο οφείλονται όλα τα σχέδια, και οι αρχαιολόγοι συνεργάτες του Τμήματος Μαρία Βασιλοπούλου, Δήμητρα Λυκούδη, Λυδία Τρακατέλλη, που ανέλαβε και τις μεταφράσεις, και Φλωρεντία Φραγκοπούλου.

Με τον Προϊστάμενο του Τμήματος Συντήρησης Κώστα Βασιλειάδη συνεργαστήκαμε στενά σε όλα τα στάδια προετοιμασίας της έκθεσης. Σε αυτόν, αλλά και στους συντηρητές Αμαλία Γάκη, Ιάκωβο Γιατροπούλη, Ελένη Γκοβάτσου, Γεωργία Μαντζικά και Βασιλική Τζεμπειτζή οφείλεται η άρτια παρουσίαση των εκθεμάτων, χωρίς να παραγνωρίζω τη συμβολή της Μαρίας Γαβρινιώτη, Λευτέρη Καρτέρη, Δημήτρη Κιλκή, Κώστα Κόνιαρη, Δημήτρη Μαγκαφά, Βασιλικής Ραχιώτη, Ιωάννας Φαρμάκη, Ευαγγελίας Φράγκου και Γιώργου Χατζελένη.

Η έκθεση σχεδιάστηκε το 2017 από την αρχιτέκτονα Ελένη Σπάρτση και εξειδικεύτηκε ή τροποποιήθηκε σε σημεία κατά την ιδιαίτερα γόνιμη συνεργασία που είχαμε με τον Μανώλη Λιγνό, που κατασκεύασε τις προθήκες, και την αρχιτέκτονα Δέσποινα Τσάφου.

Είναι προφανές ότι σήμερα δεν θα βρισκόμασταν εδώ χωρίς την επιμονή και αποφασιστικότητα του Γενικού Διευθυντή Νίκου Σταμπολίδη. Τον ευχαριστώ θερμά για αυτό, όπως και εσάς κυρία Υπουργέ του Πολιτισμού για τη στήριξη και συμπαράσταση όλα αυτά τα χρόνια.

Και πάνω από όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω εσάς κυρία Πρόεδρε της Δημοκρατίας, για την τιμή να εγκαινιάσετε απόψε τη νέα εμπειρία που το Μουσείο Ακρόπολης θα προσφέρει από αύριο στους επισκέπτες του.

Χαιρετισμός του Γιάννη Στουρνάρα, Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, στα εγκαίνια του «Μουσείου της Ανασκαφής» στο Μουσείο Ακρόπολης, την Τρίτη 25 Ιουνίου 2024

Με υπερηφάνεια και χαρά εγκαινιάζουμε σήμερα το «Μουσείο της Ανασκαφής». Η Τράπεζα της Ελλάδος ήταν η αποκλειστική χορηγός των προθηκών που φιλοξενούν τα κινητά ευρήματα ανασκαφής που αποκαλύφθηκαν κατά τη διάρκεια της

ανέγερσης του νέου Μουσείου της Ακρόπολης και κατά τη διάρκεια της κατασκευής του σταθμού του μετρό «Ακρόπολη».

Όπως όλοι μπορείτε πλέον να δείτε, τα ευρήματα περιλαμβάνουν τμήματα αγγείων, κύλικες, ειδώλια, ληκύθους, υδρίες, επιγραφές, νομίσματα και άλλα αντικείμενα της καθημερινής ζωής των ανθρώπων, οι οποίοι έζησαν διαχρονικά στην εποχή.

Θεωρώ βαρύνουσας σημασίας το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ελλάδος βοήθησε να εξασφαλιστεί για το κοινό άμεση οπτική και νοηματική σύνδεση των ερειπίων του αρχαιολογικού χώρου με τέτοιου είδους καθημερινά αντικείμενα, που δρασκελίζουν τόσες ιστορικές περιόδους.

Για την ιστορία, ας αναφέρω ότι το αίτημα αποκλειστικής χορηγίας υποβλήθηκε στην Τράπεζα μόλις δύο χρόνια πριν, στις 22 Αυγούστου 2022, από τον Διευθυντή του Μουσείου Ακρόπολης, καθηγητή Νίκο Σταμπολίδη.

Σύμφωνα με σχετική μουσειολογική μελέτη, επιλέχθηκαν συνολικά 1.290 κινητά αντικείμενα, τα οποία εντάχθηκαν σε δύο μεγάλες χρονολογικές ενότητες την *Πριν από την ένταξη στην πόλη (3000 π.Χ. – 480 π.Χ.)* και την *ενότητα Από τη ζωή στην πόλη (480 π.Χ. – 1200 μ.Χ.)*, και αρκετές φυσικά υποενότητες, που παρακολουθούν τις σημαντικότερες αλλαγές στον χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία της περιοχής.

Ο χώρος που φιλοξενεί την έκθεση αναπτύχθηκε στη νότια απόληξη της ανασκαφής, εντός του περιγράμματος του κτηρίου του Μουσείου, ώστε να εντάσσεται στη διαδρομή του επισκέπτη μέσα από τον χώρο της ανασκαφής. Πρόκειται για έναν επιμήκη χώρο επιφάνειας περίπου 210 τετραγωνικών μέτρων, με συνολικό ανάπτυγμα τοίχων περίπου 55 μέτρα, μέσα στον οποίο τοποθετήθηκαν ειδικές προθήκες και κατασκευές.

Είμαστε πραγματικά υπερήφανοι που η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία και στο παρελθόν έχει βοηθήσει στην ανάδειξη στοιχείων του ελληνικού πολιτισμού, συνέδραμε και τώρα να συμπληρωθεί η μόνιμη έκθεση του Μουσείου της Ακρόπολης, αποδίδοντας στο κοινό έναν χώρο που αναδεικνύει και ερμηνεύει το ιστορικό παρελθόν με εύληπτο και διδακτικό τρόπο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΟΜΙΛΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΛΙΝΑΣ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εξοχωτάτη κ. Πρόεδρε της Ελληνικής Δημοκρατίας,

Με αίσθημα χαράς και υπερηφάνειας, Σας υποδεχόμαστε απόψε στο Μουσείο Ακρόπολης, που πριν από λίγες μέρες συμπλήρωσε, αισίως, 15 χρόνια εξαιρετικά επιτυχημένης διαδρομής.

Το Μουσείο, ως αρχιτεκτονικό έργο, πρωτίστως όμως, ως διεθνούς κύρους και εμβέλειας Πολιτιστικός Οργανισμός, συγκαταλέγεται μεταξύ των κορυφαίων και δημοφιλέστερων του είδους του παγκοσμίως, κερδίζοντας πλήρως την αναγνώριση των ειδικών και το θαυμασμό των εκατοντάδων χιλιάδων επισκεπτών του ετησίως.

Το Μουσείο σχεδιάστηκε, ανεγέρθηκε και εξοπλίστηκε με σύγχρονες προδιαγραφές, προκειμένου να υποδεχθεί και να στεγάσει -υπό τις βέλτιστες δυνατές συνθήκες- τα μοναδικά ευρήματα των ιστορικών ανασκαφών της Ακρόπολης. Μεταξύ αυτών, ασφαλώς, τα αρχιτεκτονικά γλυπτά των μνημειακών οικοδομημάτων του Βράχου και κατεξοχήν των Γλυπτών του Παρθενώνα, τόσο αυτών που βρίσκονται στην Ελλάδα, όσο και εκείνων που παραμένουν –προσωρινά– στο Βρετανικό Μουσείο.

Είναι πλέον ευρύτατα –σχεδόν καθολικά θα έλεγα– και διεθνώς αποδεκτό, ότι η Ελλάδα στηρίζει την επιχειρηματολογία της διεκδίκησής της για την επανένωση των Γλυπτών σε απτές αποδείξεις της ισχυρής της βούλησης και της έμπρακτης δυνατότητας και ικανότητάς της να τα προστατεύσει, να τα διατηρήσει, να τα αναδείξει και να τα διαχειριστεί με άρτιο επιστημονικά και τεχνικά τρόπο.

Εδώ και δεκαετίες, υλοποιούμε ένα υποδειγματικό και πρότυπο έργο συντήρησης, αποκατάστασης και αναστήλωσης του συνόλου των μνημείων της Ακρόπολης, του Παρθενώνα συμπεριλαμβανομένου. Με την ίδρυση, ανέγερση, και προπαντός τη λειτουργία του Μουσείου της Ακρόπολης, η χώρα μας κατέρριψε το μοναδικό -στο παρελθόν- αληθές και ισχυρό επιχείρημα των Βρετανών, ότι η Ελλάδα δεν διέθετε κατάλληλες και αντάξιες υποδομές φιλοξενίας.

Εδώ και 15 χρόνια, είναι απολύτως σαφές ότι το επιχείρημα αυτό όχι μόνο δεν ισχύει, αλλά αντιθέτως, μετά τις αποκαλύψεις των τελευταίων ετών, έχει πλέον αντιστραφεί απολύτως.

Πέραν της αρτιότητας των υποδομών και της λειτουργίας του Μουσείου της Ακρόπολης, η οργανική του διασύνδεση με το Βράχο και τα μνημεία της Ακρόπολης, η συμβιωτική του σχέση με το σύγχρονο και το αρχαίο, το υπερκείμενο και το υποκείμενο οικοδομικό περιβάλλον και το αστικό τοπίο με το ιστορικό παρόν και παρελθόν της Αθήνας, το καθιστούν ιδανικό για να υποδεχθεί και να φιλοξενήσει το

σύνολο των Γλυπτών του Παρθενώνα ως ενιαία και αδιαίρετη ενότητα. Το Μουσείο αυτό συνθέτει το βέλτιστο φυσικό και εννοιολογικό πλαίσιο, για την ανάδειξη, την ερμηνεία και την κατανόηση των αριστουργημάτων του Φειδία.

Στο πνεύμα της 15^{ης} επετείου λειτουργίας του Μουσείου, πραγματοποιείται σήμερα η εκδήλωση για την επίσημη απόδοση στο ελληνικό και το διεθνές κοινό ενός νέου και ιδιαίτερα σημαντικού μουσειακού χώρου, που συμπληρώνει το ίδιο το Μουσείο.

Πρόκειται για το «Μουσείο κάτω από το Μουσείο», το οποίο προσφέρει στους επισκέπτες τη σημαντικά βελτιωμένη δυνατότητα κατανόησης και ερμηνείας των υλικών καταλοίπων και της ιστορίας μιας ολόκληρης γειτονιάς της αρχαίας Αθήνας, η οποία ανακαλύφθηκε κατά τις συστηματικές ανασκαφές, που διενεργήθηκαν στην περιοχή για την κατασκευή του Μουσείου και του Σταθμού «Ακρόπολη» του Μετρό της Αθήνας.

Ο χώρος της ανασκαφής, στην αρχιτεκτονική πρόταση των Μπερνάρ Τσουμί και Μιχάλη Φωτιάδη, αντιμετωπίστηκε ως εκθεσιακή προέκταση του Μουσείου, ως φυσική και εννοιολογική του συνέχεια και ομφάλιος λώρος, που συνδέει το νέο κτήριο με το χώρο και το χρόνο. Πριν από πέντε χρόνια, η ανασκαφή κατέστη προσβάσιμη στους επισκέπτες, οι οποίοι απέκτησαν τη δυνατότητα, πέραν της ξενάγησης στις αίθουσες του Μουσείου, να περιηγούνται και στις υποκείμενες αρχαιότητες.

Στο σημείο αυτό έχω το ηθικό χρέος να θυμηθώ προσωπικά και να θυμήσω δημόσια τον αγώνα του Δημήτρη Παντερμαλή για την ανέγερση του Μουσείου, για την άριστη διεύθυνση των ανασκαφικών ευρημάτων, για την υπεράσπιση του συνολικού έργου έναντι κάθε μορφής και χρώματος λαϊκισμού, που δεν δίστασε να εργαλειοποιήσει την ανασκαφή. Η ίδρυση και η υποδειγματική λειτουργία αυτού του Μουσείου, η σημερινή έκθεση των κινητών ευρημάτων στον χώρο της ανασκαφής, όλο το έργο συνολικά, είναι η αποστομωτική απάντηση σε όλους αυτούς, τους δήθεν λάτρεις των μνημείων, αλλά εν τοις πράγμασι στον χυδαίο λαϊκισμό, που και σήμερα μετέρχεται τα ίδια μέσα σε ανάλογες περιπτώσεις. Στα 5.5 στρέμματα ανασκαμμένου χώρου, αποδομήθηκαν 5,4 τμ για να θεμελιωθεί το κτήριο του Μουσείου. Ο Δημήτρης Παντερμαλής και εγώ -ως ΓΓ του ΥΠΠΟ και Πρόεδρος του ΚΑΣ- 109 φορές περάσαμε το κατώφλι του ανακριτή.

Εξοχωτάτη κ. Πρόεδρε,

Η γειτονιά, κάτω από το Μουσείο, χτισμένη στην απόληξη των πρανών της νότιας κλιτύς του βράχου της Ακρόπολης, φιλοξένησε σχεδόν αδιάλειπτα τη ζωή και τις δραστηριότητες κατοίκων της πόλης από την 4^η χιλιετία π.Χ., έως και τον 12^ο αι. μ.Χ. Δρόμοι, σπίατα, λουτρά, εργαστήρια, καταστήματα, νεκροταφεία συνυπήρξαν ή διαδέχθηκαν το ένα το άλλο στο πέρασμα του χρόνου στην ευρύτερη περιοχή. Για την

περιοχή αυτή, ο Θουκυδίδης -στο δεύτερο βιβλίο του- αναφερόμενος στην ιστορία της Αθήνας, ιστορεί ότι είναι από τις αρχαιότερες της πόλης και με ορισμένα από τα παλαιότερα και πλέον σεπτά ιερά της. Μέχρι που ερήμωσε και εγκαταλείφθηκε, σε μια περίοδο που στο σύνολό της η Αθήνα παρήκμαζε και συρρικνωνόταν.

Εδώ, σ' αυτόν τον χώρο, δημιουργήθηκε ένα σύνθετο και εξαιρετικά ενδιαφέρον, ιστορικά και αρχαιολογικά, παλίμψηστο χρήσεων και οικοδομημάτων, αντιπροσωπευτικό της ζωής των φτωχών λαϊκών στρωμάτων, αλλά και της κοινωνικής και πνευματικής ελίτ διαδοχικών περιόδων.

Σήμερα, η μόνιμη έκθεση των περισσότερων από 1100 κινητά ευρημάτα των ανασκαφών, το «Μουσείο κάτω από το Μουσείο», έρχεται να συμπληρώσει την εικόνα της αρχαίας γειτονιάς. Χωροθετημένο στις νότιες παρυφές του αρχαιολογικού χώρου, εντάσσεται αρμονικά στη διαδρομή του επισκέπτη συμβάλλοντας στην καλύτερη κατανόηση της καθημερινότητας των ανθρώπων, που έζησαν εδώ για περισσότερο από 4.500 χρόνια. Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω και να συγχαρώ τον Γενικό Διευθυντή και το προσωπικό του Μουσείου και για τη μόνιμη αυτή έκθεση. Γιατί το Μουσείο, δεν είναι μόνον το κέλυφος και οι υποδομές του. Είναι πρωτίστως οι άνθρωποί του. Οι άνθρωποι που το ίδρυσαν και το δημιούργησαν, με πρώτον τον αείμνηστο φίλο Δημήτρη Παντερμαλή. Η έκθεση που, απόψε, εγκαινιάζεται αποτελεί φόρο τιμής στη μνήμη του. Τέλος, θερμές είναι οι ευχαριστίες όλων μας στην Τράπεζα της Ελλάδος και στον Διοικητή της Γιάννη Στουρνάρα για τη γενναιόδωρη χορηγία, χάρη στην οποία βρισκόμαστε σήμερα όλοι εδώ.

Σας ευχαριστώ